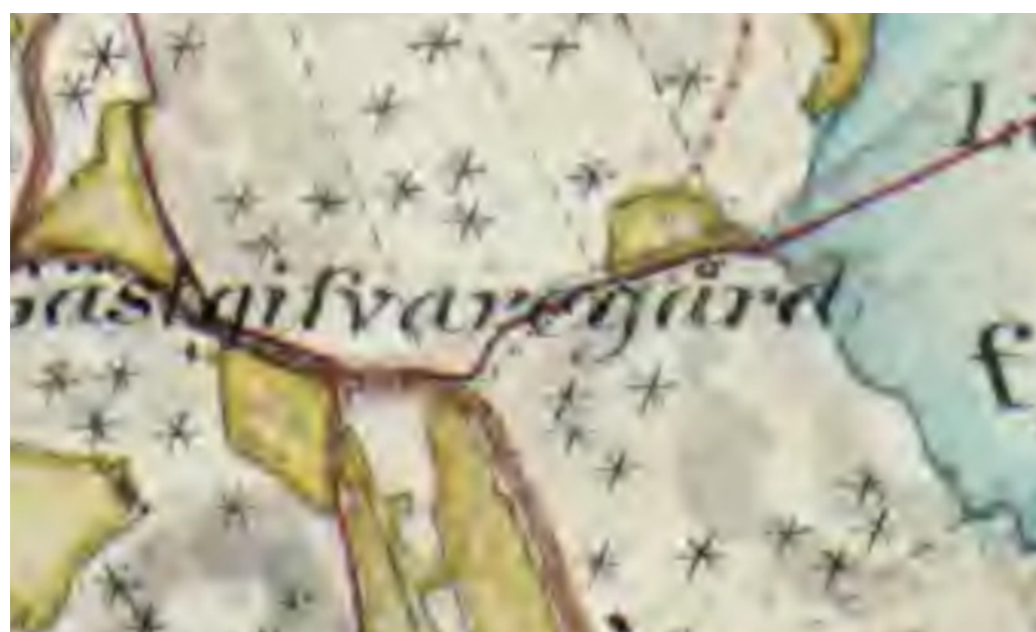

Torpet Mörkebås

På denna plats låg torpet Mörkebås (ibland kallat Mörkabås). Det låg på gården Norrtorps mark.

På Häradskartan från 1870-talet nedan återfinns Mörkebås strax norr om **gå** i Gästgivaregård. Redan då var torpets byggnader borta. Den röda markeringen är ägogränsen mellan gårdarna Norrtorp och Fyrtorp.

Häradskartan från 1870-talet.

På kartan från 1807 här intill syns två byggnader (fyrkanter med kors) varav den södra sannolikt är bostadshuset, och den norra stall/uthus. Möjligen fanns också ett uthus strax nedanför siffran 7, mitt i bilden.

Torparen och hans familj hade egen täppa i sluttningen ner mot Fyrfjärden och sannolikt några husdjur. Torparen skulle också göra dagsverken på huvudgården, i detta fall Norrtorp.

I skogen ca 20 meter öster om den nuvarande stigen och ca 40 meter i riktning mot Hagby äng finns en stengrund. Det kan vara grunden till stallet/uthuset som på kartan från 1807 syns strax norr om torpets stängsel. Alternativt kan det vara en husgrund tillhörigt torpet Kälet i västra kanten av Hagby äng.

Torpet Mörkebås tycks ha varit bebott under ca 90 år, från omkring 1750 till 1840. Mörkebås nämns i husförhörslängden (motsvarade ungefär nuvarande folkbokföring) från 1740/50-talen. Då bor här Carl Bengtsson, hustru Christina, Anna (moder till Carl?), tvillingarna Pehr och Måns samt "pojken" Måns.

Den siste boende är torparen Magnus Hemmingsson och hans hustru Lisa Mathsdotter samt sonen Carl Magnus. Dessutom bor änkan Anna Persdotter och hennes dotter Johanna (ev. Ulrika) Rydberg här. Anna hade även en son, Johan Petter, som dör endast tre år gammal. Det var samma år som de flyttar ut, nämligen 1840. I husförhörslängden för 1849 noteras att torpet är öde.

Karta från Storskifte Norrtorp 1807

Det kan tilläggas att namnet Mörkebås finns dokumenterat på ett antal platser i Gryts socken, bl.a. vid Breviksnäs. Författaren Stieg Trenter har i deckaren *Aldrig Näcken* (1953) skrivit om torpet Mörkebås. Det torde vara torpet vid Breviksnäs som gett inspiration till namnet. Stieg Trenter med familj hyrde det torpet som sommarbostad ett antal år på 1950-talet. Boken finns att låna på Gryts bibliotek.

Skyltens innehåll finns också på Samfällighetens webb-plats. Du når den via QR-koden här: